

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
1. afdeling, 2. kontor

20. maj 1999

Bilag

Håndtering af gylle fra DT 104-besætninger
Fødevareministeren har bedt Veterinær- og Fødevarerdirektoratet og Statens Veterinære Serumlaboratorium om at foretage en nærmere undersøgelse af de praktiske muligheder og behovet for at øge sikkerheden i forbindelse med håndtering af gylle fra husdyrbesætninger med DT 104.

Nedenfor gives en beskrivelse af problemstillingen, de nuværende krav til håndteringen af gylle fra husdyrbesætninger med DT 104 samt forslag til tiltag, der må forventes at forøge sikkerheden.

Der er fastsat 0-tolerance for DT 104 i fødevarer. For at kunne imødekomme et sådant krav har det betydning, at mulighederne for smittespredning mellem husdyrbesætninger reduceres.

En af smittespredningsmulighederne er fra gylle, der er udkørt på markerne.

Der er ikke for nærværende konstateret smittespredning fra gylle udkørt efter de gældende regler. Eksempelvis er der i forbindelse med udbrud af salmonellose i kvægbesætninger i Brædstrup-området foretaget undersøgelse af nabobesætninger inden for 2 km afstand af de smittede kvægbesætninger uden fund af DT 104.

Kontaminationsniveauet i gylle og dermed vigtigheden af de tiltag, der skal etableres, vil afhænge af infektionens omfang i en besætning, strækkende sig fra påvisning i et enkelt dyr uden kliniske symptomer til et udbredt klinisk udbrud i en besætning.

Udkørsel af gylle fra DT 104-besætninger skal aftales med kredsdyrlægen. Entydige retningslinier kan ikke gives. Det må komme an på en konkret vurdering i de enkelte tilfælde.

I kredsdyrlægens konkrete overvejelser indgår en række forhold:

- Smittefarligheden af gyllen er meget forskellig alt efter infektionens kroniske eller akutte stade.
- Det må anbefales, at gyllen lagres længst muligt på gårdene inden udkørsel.
- Det skal sikres, at der ikke efterlades gylle på udkørselsruten.

- Afstand til produktionsenheder med dyr, der kan smittes: Gyllen bør kun udkøres på områder, der ligger fjernt fra andre husdyrhold.
- Gyllen skal under akutte omstændigheder nedpløjes umiddelbart efter udkørslen.

I særlige tilfælde og efter skriftlig ansøgning kan der gives dispensation fra kravene om plantedække og om efterafgrøder. I en konkret situation kan det dog forekomme u hensigtsmæssigt, at der fordres konkret tilladelse fra Plantedirektoratet til f.eks. at ompløje en plantedeppet mark for at kunne nedfælde smitteinficeret gødning. Problemet kan tages op ved evt. senere ændring af lov nr. 472 af 1. juli 1998 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Supplerende tiltag vil være at behandle gyllen for at få smittetrykket nedsat eller elimineret. Herunder kan der henvises til 2 muligheder: Kalktilblanding eller behandling i biogasanlæg.

For kalktilblanding vil det gælde, at der skal tilsættes så store mængder, at det må anses for urealistisk, ligesom udkørsel af kalkbehandlet gylle på andet end meget kalkfattige jorde vil bevirke reduktion af vækstmulighederne.

Vedrørende behandling på biogasanlæg kan det oplyses, at der ifølge Dansk BioEnergi, april 1999, findes 20 biogasfællesanlæg og 18 gårdanlæg. Alle anlæggene er efter oplysning fra Energistyrelsen private. Overførsel af gylle vil derfor først være mulig efter accept fra dem, der driver anlæggene. Det findes ikke tilrådeligt at overføre gylle til private anlæg på gårde, hvor der er besætninger, der kan blive smittede med DT 104.

En betingelse for overførsel til biogasanlæg vil være, at det er termofile anlæg. I sådanne anlæg vil decimeringstiden (drab af 90% af bakterierne) ved 53°C være 0,7 timer. Opholdstiden for at opnå lavt bakterieindhold vil afhænge af kontaminationen af gyllen.

Veterinær- og Fødevarerdirektoratet vil drøfte mulighederne for behandling på biogasanlæg med Energistyrelsen.

Ud over behandling af gyllen i biogasanlæg vil der være mulighed for at reducere smitmængden ved lagring i gylletankene på gårdene inden udkørsel. Man vil her have en decimeringstid ved 18-20°C på 2 uger og ved 6-15°C på ca. 6 uger.

Hvis det i besætninger ved akutte udbrud af lagermæssige grunde er nødvendigt at udkøre inden for ovennævnte decimeringstider efter